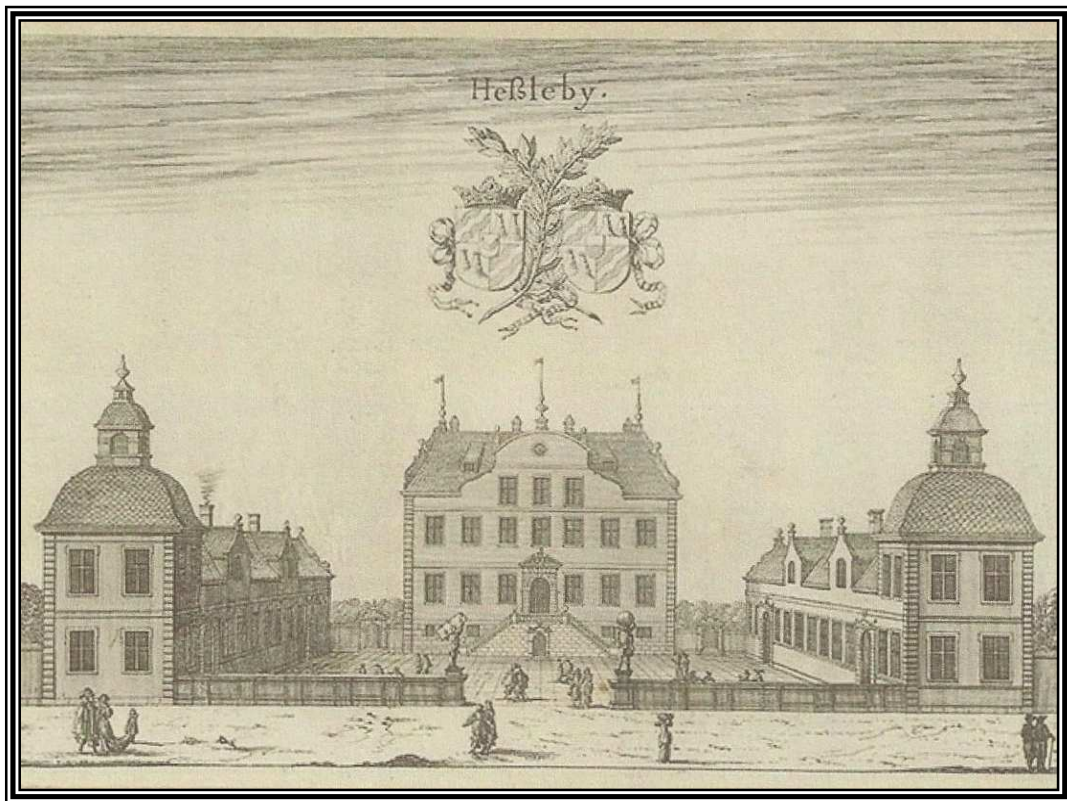

Meddelelser fra Selskabet

BELLMAN

I DANMARK

Nr. 83 december 2014

Hässelby Slott

Under studietiden ved Uppsala Universitet stiftede Bellman bekendtskab med grev Carl Bonde fra Hässelby Slott, og i de unge år kom Bellman ikke sjældent sammen med greven både på slottet og inde i Stockholm. I nyere tid brugtes slottet som kursus- og konferenceejendom, bl.a. af Foreningen Norden.

Kobberstikket er lånt fra det store plancheværk *Svecia antiqua et hodierna*

sant va dä...

et litterært selskab engagerer sig i litteraturhistorie, en eller flere sider af litteraturens sider, og dette selskab i to sider: Bellmans egen og Bellmans danske efterfølgere.

Litteraturhistorien har fået det dårligere gennem de senere mange år, og det har nogen taget ilde op, så ilde at de har dannet et netværk for at styrke den historiske dimension i litteraturundervisningen fra folkeskole- til universitetsniveau.

Det er en selvfølge at de litterære selskaber også giver sig til kende som nogle der bidrager til at styrke den historiske dimension i opfattelsen af litteraturen.

Netværket anlægger den betragtning at *litteraturen kan åbne for andre verdener – og for andres verdener*. I mødet med fortiden *tilbyder den litteraturhistoriske læsning for sanselig og følelsesmæssig indlevelse og åbner for udviklingen af*

empati og forståelse af fortidens mennesker og os selv.

Litteraturhistorien er én side af historien, det er så at sige bevidsthedens udviklingshistorie, og litteraturen åbner for den dobbelte forståelse af hvem læseren selv er, og hvem de andre er, kan være, kunne være. Derfor er litteraturhistorien en vigtig dimension af menneskets udviklingshistorie. Derfor kan den ikke undværes i uddannelsen, i hele forløbet, men måske allermindst i uddannelsen af dem der skal undervise yngre årgange, folkeskolelærere, gymnasielærere, seminarielærere og universitetslærere.

De litterære selskaber driver litteraturhistorie, både i forskning og formidling.

De er et led i folkeoplysningen og har meget at bidrage med i forhold til litteraturundervisningen på alle niveauer.

Sandere bliver det ikke.

Find det på facebook som Netværk Ny Litteraturhistorie.

Carl Michael Bellman ønsker en velsignet jul

Rätt nu drages skrinkan ur skjulen

Nu är julen,

Polskor, lust och herrlighet!

– En *skrinka* er en nu om dage en legevogn, men på Bellmans tid og i hans forståelse var det en køreslæde med sider af stokke. Og sådan er det hele vejen, man skal være ret skrap til svensk, og det er kære læserinde naturligvis, og så alligevel. Bellman er en stor ordkunstner og en finurlig rimer, så en pro-sagengivelse kunne synes velanbragt som julehilsen fra 1760'erne:

Luften er fyldt af uro, *ängslig*, og kul-

de og så overskyet. Vestenvinden han gør fortræd. (Men det er)

roligt vid bord äta och sjunga,

ge sin tunga

korv och lunga -

her til lands kan man få finker til jul, og det er givetvis *lungmos* eller *pölsa* Bellman har glædet sig til. Samt

Ha en Vän, som ingen vet.

Bonden dansar efter fiolen;

Capriolen

Slår han emot golv och tak, mens præstefar falder i søvn på prædikestolen,

og i kjolen gør nu mangen Marjo – tjene-
stepige – *brak* – (mener den pæne Bell-
man virker at pigen slår en prut?)

Julen går in, klockorna ringa,

Glaser klinga,

Skinka og oksebryst får os til at bugne op.

Selv får digteren ingenting, han ligger
syg mellem lagnerne lang og smal som
han er, og får ingen julekage, ingen sød-
grød, intet bal:

Sjukan i dag skall jag nu besinna,

Mig påminna

Min värdinna

Och min Vård och hans pocal.

(Desværre er der intet overleveret om
hvem det kunne være, men man kunne
gætte på Anders Lissander og hans søde
datter Ingrid. Lissander var hans faderli-
ge ven der befriede ham fra ”udlændig-
heden” på forældrenes herregård og skaf-
fede ham ansættelse i et regeringskontor;
Ingrid den ene af husets døtre som Bell-
man har skrevet ganske mange sange til
og om. Se også *Sisyphos i Slotsvagten*)

Ingen vet, hur hjertat det svider;

Usla tider,

Aldrig ro i en minut!

Blodet sig i oro sprider;

Hvad det lider,

Får jag min trompet till slut.

Jag har nu fått en febris maligna,

Jag må digna.

Gud välsigna

Er, mitt Herrskap, julen ut.

En ondartet feber han må bukke under
for. Klogere kommentatorer har måttet
give op over for trompeten.

Sangen står i *Dikter till enskilda I*
Stockholm 1942.

Red.

Hvordan mødte man Bellman? En enquête

Om hvordan jeg mødte Bellman

**Rikke Steenholt Olesen, Lektor, ph.d.,
Afdeling for Navneforskning, Nordisk
Forskningsinstitut, Københavns Uni-
versitet**

Det var i min studietid. Præget af kaoti-
ske tilstande. Higen og søgen. Indsigt og
udsigt. Jeg havde været på studieophold
ved Universitetet i Bergen. Her havde jeg
for første gang stiftet bekendtskab med
den nordiske filologi (trods flere år på
danskstudiet i København!). Det var kær-
lighed ved første garpe-genitiv^N. Vel
hjemme var det tid til danskstudiets un-
dervisning i svensk og norsk sprog og lit-
teratur. Hos den norske lektor lyttede vi
os igennem den ene dialektprøve efter
den anden fra Østfold i syd til Finnmark i
nord. Vi lærte, at det er dejligt at være
norsk i Danmark, og at Svantes viser i
Poul Dissings fortolkning er så dansk
som noget. Viser ligger ellers ikke til de
danske som til de svenske, vel? Svensk.
Ind ad døren trådte en herre. Mægtig, ka-
rismatisk, dramatisk. Med vest og brode-
rier og et efternavn med blomsterduft og
accent. Måbende sad vi der og ventede på
de svenske dialektprøver, da vores sven-
ske lektor i stedet for båndoptager trak
guitaren frem og lod sin røst trænge gen-
nem lokalet. Og lige dér mødte jeg ham
så, denne Bellman. For første gang. Og
jeg sang med.

*N.: far sin hatt er en garpe-genitiv, og en
garp er en hanseatisk indvandrer til Bergen
og Vestnorge, idet man antager at sin i stedet
for hans er plattysk.*

Mødet med Bellman Jarl Forsman, skuespiller

Første gang jeg blev klar over at der var noget der hed Bellman, var da jeg som 11/12 årig var med Tivoligarden på turne til Sverige. Ikke at jeg var synderlig interesseret i Bellman, endsige at jeg overhovedet vidste at der var tale om en person. Det, jeg husker bedst, er at en masse mennesker var klædt i tøj fra gamle dage (17/18 hundredetallet).

Derved standede mit Bellmankendskab i henvend 30 år indtil jeg sammen med bassangeren Ulrik Cold kom på at synge først glunter og siden inddrage C. M. Bellman, ikke mindst tiltrukket af hans fremragende på engang socialrealistiske, surrealistiske og poetiske tekster og fra hans og andres hånd gode melodier.

Måske er det i virkeligheden ikke så meget førstegangsmødet med Bellmans tekster der er stort. Det fascinerende er at de vokser i styrke jo mere man arbejder med dem, og at de til stadighed er udfordrende at tolke/nytolke på. Dette gælder ikke kun for forskere, men i lige så høj grad for udøvende kunstnere inden for alle kunstarter. Den modsætning der ligger i at leve fuldt ud, uagtet at døden bliver prisen for netop dette levned, er den styrke i digtningen som jeg hele tiden føler jeg har lyst til at udfordre med alle tænkelige følelsesmæssige udbrud og tolkninger, og som bevirker at jeg trækkes dybere ind i hans farverige univers.

Jeg tror aldrig jeg bliver færdig med Bellman nu jeg er begyndt at gå tæt på ham.

Om mit møde med Bellman Alex Pedersen, visesanger

Jeg har været interesseret i litteratur, prosa såvel som lyrik, så længe jeg kan huske.

Både gennem den interesse, og sidenhen som visesanger, er jeg selvfølgelig jævnligt stødt på Bellmans værker. Men for nogle år siden fik det en kraftig vækst. Om det har været via en presseomtale eller hvad, er for såvidt underordnet, men fakta er at jeg deltog i først et og siden mange flere af SBiD's arrangementer.

Som efterhånden gammel gubbe må min hukommelse have noget at støtte sig til. Her kunne jeg gå i gemmerne og finde gamle kalendere. Men hvorfor i grunden det, når man har det moderne vidunder, sin pc og Internettet, *World Wide Web*. Og i det net spræller Bellman lystigt. Prøv bare at se på www.bellman.dk. Her kan jeg hurtigt, under 'Historie' se en oversigt over selskabets arrangementer.

Blandt disse er der nogle faste traditioner. Som den forening, det er, er der selvfølgelig det mere formelle. Årsmødet, generalforsamlingen der holdes tæt på Carl Michael Bellmans fødselsdag.

Han blev født 4. Februar 1740 og døde 11. Februar 1795.

Formalia i et selskab skal være i orden og styres af vedtægterne. Men ud over de formelle sager, er der også altid blevet plads til det sociale islæt. Af annalerne ser jeg, at årsmøderne i flere år blev afholdt i Bakkehuset. Fra 2001 og nogle år derefter foregik det i Frederiks Bastion på Amager, (det var på det tidspunkt, jeg

kom ind i Selskabet Bellman i Danmark, i daglig skrift: SBiD) - derefter i Dansk Forfatterforenings lokaler i Tordenskjolds gård på Amager. De sidste år har Sveriges Ambassade velvilligt stillet sig til rådighed, både med husly, men også, meget gæstfrit, med lækkerier i pausen før underholdningen.

Næste tradition i kronologisk orden er Bellmandagen på Sophienholm, der fra 2002 blev et fast islæt. Ideelt set skulle disse arrangementer foregå i fri luft, hvor publikum kan slå sig ned med picnickurv på plænen neden for Sophienholm og nyde de Bellmanske underholdninger. Seks gange har vejrguderne imidlertid tvunget til at måtte flytte inden døre.

I kommentaren til 2002- arrangementet stod der: "*Selskabets indtil nu mest stor- slagne arrangement*". I årene der fulgte, har man fulgt op på den standard. Klip fra efterfølgende referater anvender udtryk som: "- en af de ypperste fortolkere...", "- (den) fornemme mandskvartet...", "*Enestående og taktfaste præstationer...*", "*Stående og taktfaste ovationer...*", "*Sikke en søndag !*"

Et smukt, farverigt programtryk orienterer om det aktuelle emne, med fællesange og de optrædendes navne. Så talrige har der været, at jeg ikke her vil nævne enkelte, men også i den sammenhæng henviser til hjemmesiden www.bellman.dk, hvor man under Temasider / Bellmandage på Sophienholm kan læse det detaljeret. Og konstatere den store række af solister, ensembler og kor, der har bidraget til festlighederne.

Disse dyrebare (-og dyre !) arrangementer kunne ikke gennemføres uden støtte, dels fra Lyngby-Tårnbæk kommu-

ne, dels fra en række fonde, der generøst har stillet midler til rådighed.

Mit råd til dig, kære læser: Snyd ikke dig selv for de kommende Bellmandage.

Og så er der Fredmandagen. Den følger selskabets stiftelsesdato (1993), den 18. november.

Disse arrangementer byder også på adskillige Bellmanske og Fredmanske løjer. Selskabet Bellman i Danmark sørger ikke blot for at Bellman kommer 'ud over rampen', men også ud 'blandt Folket':

Seminarer, symposier, konferencer, og ikke mindst udstillinger. Her mindes jeg især salig Jens Lund, medlem af selskabet fra starten, hvis store interesse for den billedkunst, der har været tilknyttet Bellmans værker, fra hans egen levetid og helt frem til nutiden, udmøntedes i en stor udstilling. "*Den 10. september 2006 åbnedes på Frederiks Bastion den af Jens Lund tilrettelagte, meget instruktive, overskuelige og meget fyldestgørende udstilling af illustrationer til Fredmans Epistlar og Fredmans Sanger og illustrerede udgaver af disse værker fra Sverige, Danmark og Tyskland gennem 220 år. Desuden udstillede maleren Hanne Bonde sine silkemalerier med motiver fra epistlerne*". Den genudstilledes samme år i Havnefrontens Erhvervscenters galleri i Vordingborg.

SBiD udgiver kvartalsvis et medlemsblad, "Meddelelser fra Selskabet Bellman i Danmark" (MfSBiD), hvor dette blad er nr. 83 i rækken. Derudover bøger, hvor 6 er udgivet og nr. 7 på vej.

For at dokumentere selskabets udadvendthed benyttede jeg det nye Google søgefelt, der er kommet på www.bellman.dk. Det gav følgende resultater fra

dens sider: Foredrag: 29, konferencer: 4, seminarer: 6, symposier: 6, udstillinger: 5.

Blot et lille udsnit af disse:

Dansk-Svensk Forfatterselskabs bogvernissage på Frederiks Bastion

Deltagelse i Store Bogdage på Hald Hovedgård

Debataften i Dansk Forfatterforening

Foredrag og koncert i Århus Musikhus

Konferencen Bellmansommeren i

Hørsholm kirke

Klassikerdagen 4.12. 2000 på Stadsbiblioteket i Lyngby

Kulturnatten på Musikhistorisk Museum i København

Sangaftner på Borups Højskole

Seminaret Heiberg og Bellman Hofteatret

Seminaret Carl Michael Bellman i 200-

året for hans død Kgl. Bibliotek

Seminaret Bellman og Danmark, Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle

Seminaret Drachmanns forhold til

Bellman Kgl. Bibliotek

Symposium om Bellman i Rendsborg

Nordkolleg,

Symposiet Bellman i Norden Sveriges

ambassade

Symposium på högskolan i Växjö

Symposiet Sångens poetik på Hanaholmen ved Helsingfors

Symposiet Sångens poetik på Hanaholmen ved Helsingfors

Symposiet Sångens poetik på Hanaholmen ved Helsingfors

Symposiet Sångens poetik på Hanaholmen ved Helsingfors

Symposiet Sångens poetik på Hanaholmen ved Helsingfors

Udstillingen Hvila vid denna källa

(Bellman i billedkunsten 1790-1998)

Jeg indledte med titlen: "Mit bekendtskab med Bellman", hvilket hurtigt gled over i 'mit bekendtskab med Selskabet Bellman i Danmark'. Men de to ting er for mig blevet stærkt forbundet.

Nya strumpor himmelsblå Søren Sørensen

En gang tog vores dansklærer os med hjem. Han boede i en af de nye lejligheder i Rosenparken. På væggen i stuen havde han et stort maleri i ekspressionistisk stil, forestillende en meget fed og meget let påklædt negresse. Det tiltrak ret naturligt alles opmærksomhed, interessen for billedkunst var veludviklet i gymnasieforeningen.

Ja-, sagde Offer Andersen, der kan I se: *nya strumpor himmelsblå*. Han sagde ikke Epistel 9. Han sagde ikke Carl Michael Bellman. Vi lo alle, for vi var vel undervist, også i Bellman. Agerskov, Nørregård og Roikjers *Svensk Læsebog tolvte udgave* 1956. Den med noder; nyt alle-rede i den 9. fra 1945 (!) var *at Bellmans og Gunnar Wennerbergs digte ledsages af noder*. Også af *Retskrivningen af 1906 er – ligesom i de allerfleste svenske skolebøger – gennemført overalt*.

Fredmans Epistel N:r 9 (Till gumman på Thermopolium Boreale och hennes jungfrur) var den første poetisk-litterære tekst der mødte eleven. Svensk var ikke nyt for os; vi havde haft svensk som særskilt fag i mellemskolen, og læst svenske og norske tekster i de ordinære læse-bøger derudover. Kellgrens företal till Fredmans epistlar åbnede ganske vist bogen, men den sprang vi over.

Vi læste Bellman. Synge epistlar og sånger kom jeg først til som ung lærer; skoleinspektøren og hans frue var ivrige Bellman-tilhængere. De hørte også til kredsen der ved stiftelsen i 1993 sluttede sig til SBiD. I deres hjem sang vi hele repertoiret. De klas-ser jeg havde i dansk, fik en grundig indfø-ring i svensk litteratur.

Noget om Bellman. Empatisk hyldest ved Hans Lundsteen

Det følgende skal blandt andet handle om en ønskelig overensstemmelse mellem en forfatters tanker og hensigter og læserens forhåbning til det læste.

En læser begynder fuld af forhåbning og vil gerne lade sig bevæge til gråd eller latter.

En forfatter er tilsvarende fuld af forhåbning om, at læseren således vil lade sig bevæge af værket

Læsere er, tror jeg, under læsningen således samhörig med forfatteren og følger ham ind i fortællingens eller digtets rejse gennem tilværelsens mangfoldighed; og tænk om man gennem læsningen blev lykkeligt forløst i selskabet med forfatteren, måske ligefrem i en slags fælles indsig.

Det behøver ikke at være så forfærdelig alvorligt eller i retning af det tragiske; måske blot det at man kommer til at le højt ad sig selv og hinanden – eksempelvis ved læsningen af Bellmans epistler.

Bellman ønskede – tror jeg – inderligt at komme sin læser til at le, og hvilken læser håber ikke netop på således at blive hjerteligt berørt? – samtidig med at man under læsningen mærker en lægende alvor rykke en tæt ind på livet.

Jeg forestiller mig netop Bellman som

en sådan eksemplarisk rejsefører, humoristisk og hjertelig og med en inderlig alvor over for livet og døden, hvilket lægger læseren en ønskelig eftertanke på sinde; hvad man som læser ønsker sig, svarer just til, hvad digteren har haft til hensigt med sit værk.

Her er den fineste overensstemmelse mellem forfatter og læser....

Ja, det vil sige, for tænk om det hele blot beror på en indbildning, for hvor i alverden kan man overhovedet vide noget om Bellmans inderste, hans tanker og hensigter?

Der er jo kun, hvad han har skrevet.

Nu forholder det sig nemlig sådan, at der ikke kun er læsere, men også litteraturforskere, og litteraturforskere søger efter andre tilgange til værkerne og en anden slags indsigt end den bevægede læser.

Her gælder det forskning.

Engang blev det anset for selvfølgelig, at det biografiske var nøglen til at forstå en forfatters værker, idet person og digtning hørte uadskilleligt sammen. Derfor gjaldt det om at få indsigt i forfatterens liv og levned, for at forstå hvad han skrev.

Således også med Bellman. Det var hans i livet erhvervede indsigt, som bar hans digtning, og her kunne man lære digteren at kende som en medrejsende på tilværelsens bevægede sejlads: læs her til trøst og lise.

Men nu er dette synspunkt ganske forladt til fordel for det modsatte, som fastholder, at kun selve det skrevne, teksten,

Redaktionelt: Alle andre der har lyst til at indvie menneskeheden i deres første møde med det bellmanske univers, bedes sende et bidrag på adressen kirsoeren@pc.dk

er vedkommende; alt det ”interessante” ved forfatterens person og liv er ganske uvedkommende. Det forholder sig ligefrem for visse Bellmanforskeres vedkommende således, at man slet ikke kan vide noget om digteren, hans tanker og hensigter. Det er ligefrem tabu at tale derom.

Og i en vis forstand er det jo rigtigt, for hvad kan man egentlig talt vide om et andet menneskes inderste?

Det vigtige bliver i stedet, for eksempel, at undersøge værkets samfundsmæssige sammenhæng, eller dets ideologiske baggrund, eller dets genre samt den litterære retning hvori det hører til, m.m.

Det vigtige er alene teksten, mens forfatteren selv forsvinder ud af billedet sammen med den forhåbningsfulde læser.

Kort sagt: selvfølgelig kan man vide en hel mængde realia om Bellman, men hvis man tror at vide, hvad han ville med sin læser, og i det hele taget hvad han selv mente, så er det uvedkommende, ja, i en vis forstand forbudt, for kun teksten forligger som genstand for undersøgelser.

Litteraturforskere skriver da mest for hinanden, selv om de selvfølgelig håber, at andre vil læse med.

Deri er der kun godt og slet intet ondt – men når man tænker på den almindelige, forhåbningsfulde læser, så har det litterær-videnskabelige værk ikke så forfærdelig meget at byde på bort set fra diverse facts.

Hvor mon nu læserne af dette blad befinder sig? - vort selskab er jo netop i færd med at udgive endnu et bind i sin litterære skriftserie, hvilket vil vise sig i allerhøjeste grad at være ”videnskabe-

ligt” anlagt med en række af bidrag til en nutidig Bellman-forskning af digterens tekster.

Gid det må anspore mange, selv om det altså kun drejer sig om noget, som Bellman har skrevet og ikke om, hvad han personligt har ment dermed og måske gerne ville være fælles med sin læser om.

Bindets artikler – meget om epistlerne og lidt om salmerne – kan helt sikkert ikke undgå at interessere; man risikerer ligefrem at blive klog under læsningen – men der er næppe nogen, som vil blive bevæget i retning af det ovenfor omtalte empatiske eller til at føle sig i slægtskab med Bellman og hans personer, – og måske vil den forhåbningsfulde læser derfor føle sig en smule skuffet, for hvad blev der af Bellmans egen hensigt med det skrevne? hans imødekommenhed over for den enfoldige læsers forhåbninger? og hvad han måske gerne ville være fælles med læseren om? for slet ikke at tale om, hvad Bellman selv har tænkt og udgrundet for sit eget vedkommende?

Kan man virkelig slet intet vide om Bellman?

Måske noget naivt vil jeg gerne huske på, at Bellman samtidig med epistlerne også skrev en del salmer, som i hvert fald vidner om en helt ualmindelig stor indsigt i evangelisk-luthersk kristendom. Var Bellman da ikke selv et kristenmenneske – eller var det hele blot digteriske øvelser?

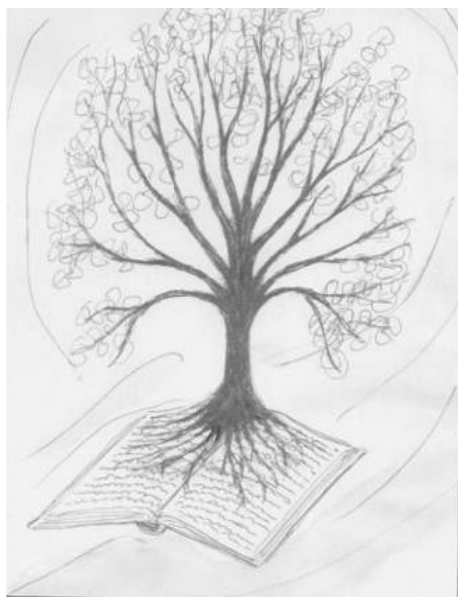
Det får i hvert fald en til at spørge, om ikke netop den alvor, som man fornemmer i epistlerne og den tilsvarende alvor i salmerne, på en eller anden måde er forenede et sted i Bellmans indre i en bevægelse imod læserens hjerte?

Selvfølgelig kan man nøjes med at sige: at teksterne, i hvert fald salmerne og måske også epistlerne, vidner om, at forfatteren Carl Michael Bellman var fortrolig med tidens evangelisk lutherske overlevering – men om han selv ”troede”, lader sig ikke sige, og den læser, som alligevel forsøger at knytte en sådan indre forbindelse, er selv blevet ”digter” eller ”entusiast” – altså i følge visse forskere, for hvem ideen om den bevægede læser og den lige så bevægende digter er fri fantasi, og måske ligefrem utilstedelig.

De kan nu sige hvad de vil.

Lad forskningen glimre til indsigt og oplysning.

Det ændrer ikke ved undertegnedes glæde over Bellman som rejsefører i humor og hjertelig alvor. Lykkeligt bevægende.

Hans Lundsteen fecit

Også du, onkel Sophus!

År 2015 bliver Sophus Claussen årets danske klassiker, født 1865. MfSBiD var allerede for 20 år siden optaget af Bellmanspor i hans forfatterskab, og i *Danske Bellmaniana* 1999 nævnes han seks gange; i *Bellman i Billed og Digt* 2010 får han en seks-otte sider som Bellmandiscipel. Men at Claussen også fik ham blandet ind i sine breve til Politiken, samlet i *Antonius i Paris*, var undgået forskerøjet.

Heri står der ikke desto mindre en åbenlys henvisning til selveste Fredmans Epistel 82, for også i 1890'ernes Boulogneskov fulgte man Fredmans udpegninger af frokoststed i det grønne. Se selv:

”Træerne var grønne under den parisiske lette, graa Himmel; kun nogle, som stod for sig selv, havde en rød-blond Tone, næsten som Kvindehaar. Før jeg var ved Søerne, voksede der i lange, usynlige Traade sød Skumring op af Jorden, fra Plænerne og det rød-gule Grus, medens Træerne endnu badede deres Hoveder i gylden Genglans af Dagen. Og op fra Vandspejlene vældede nu hvid Røg, bredte sig i Striber og Lag og tilslørede Foden af de græsklædte Bredder. Mens jeg ved Synet af disse Plæner erindredes om moderne Billeder med det Bellmannske Motiv: en Frokost i Græsset, Rhinskvind i grønne Glas, og i den graa Græsmark en Grisette – hørte jeg en Amme, der pludrede sit Fransk og saa' en pur ung Pige, der var i Selskab med hende, løbe mig skælmisk forbi. Under Træerne tæt ved blev den skælmske staaende, mens Ammen med Barnet rask fjær-

nede sig ad Stien langs Bredden. Og da Amme og Barnevogn endelig ikke mere var til at se, raabte den unge Pige, som henvendt til mig, pludselig et højt, dansk *Godaften*, brød ud i en Fnisen og satte i Rend for at indhente hende”.

Man bemærker at Sophus Claussen ikke rettede sig efter Georg Brandes hvad angår den rette stavning af digterens navn.

Red.

Fredmandagen på KUA ved Hans Lundsteen

Man kan vel sige at tilhørerskaren var beskeden (se længere ned), men de trofaste fik for det første at høre et lille, men aldeles bevægende sangprogram fremført af Karen Nordentoft akkompagneret af vor formand, blandt andet den dejlige epistel 71, ”Ulla min Ulla, säj, för jag dig bjuda....” Og formanden fortsatte af-tenen med et indholdsrigt og fornøjeligt foredrag om Carl Michaels liv og tilvæ-

relse som det formede sig i forbindelse med omegnens herregårde og sammen med deres beboere – med den pointe, at man tager fejl hvis man forestiller sig at Bellman fandt sit publikum blandt de krogæster og nattevandrere, som skildret i epistlerne – havde han villet give sine numre i kromiljøet, var han straks blevet sat på porten!

I tilknytning til foredraget var der fællessang, ligesom det hele sluttede med at vi sang Carl Plougs ”Saa, nu er denne Aften gaa’t”.

Det beskedne fremmøde havde sikkert sin årsag i placeringen af Fredmandagen på Københavns Universitets Amagerafdeling langt ude ad Njalsgade, oven i købet i en bygning som var vanskelig at finde, hvis ellers man var taget af sted. Men det viser noget om Bellmans styrke, at det alligevel – oven i købet i et stort, yderst nøgternt, kun halvt oplyst auditorium – blev så god en aften.

Höij Apollo, höij din Lyra, för den Kronan Bruden bär. Lav. af Sergel til digt af Bellman

Bellman og Petrarca ved Søren Sørensen

Som det vil være nogle læsere af MfSBiD bekendt, har Selskabets formand i mange år været optaget af den italienske digter og filosof Francesco Petrarca (1304-1374); bl.a. har han gendigtet Petrarcas verdensberømte digte i Canzoniere Sangenes Bog (2011).

I september udkom Søren Sørensens litteraturhistoriske biografi om Petrarca med titlen Petrarca, Liv, værk og virkning Fakta og analyse. I kapitlet virkning bringes der et afsnit om Bellmans forhold til den europæiske lyriks læremester par excellence, og redaktionen har fået tilladelse til at bringe denne tekst:

”Begge de nordiske riger rummede store grupper og områder med tysktalende; det dansk-norsk-holstenske dobbeltmonarki omfattede Holsten og hele det sydlige Slesvig, og inden for det Sverige hvis østlige del var Finland, lå også Svensk Pommern. København og Stockholm havde store tyske menigheder, og slesvig-holstenske godsejere og indkaldte rigstyske embedsmænd dominerede det ”danske” hof. I Stockholm kom impulserne i højere grad fra Frankrig.

Det prægede tidens største digter, Carl Michael Bellman (1740 -1795), i høj grad i hans valg af melodiforlæg til Fredmans Epistlar (1790) og Fredmans Sanger (1791). Nok er der motiver fra Händel og Haydn, men hovedparten stammer fra franske syngespil af nu glemte komponister. Han var tillige en ivrig læser af Voltaire.

Med den stærke udvikling interessen

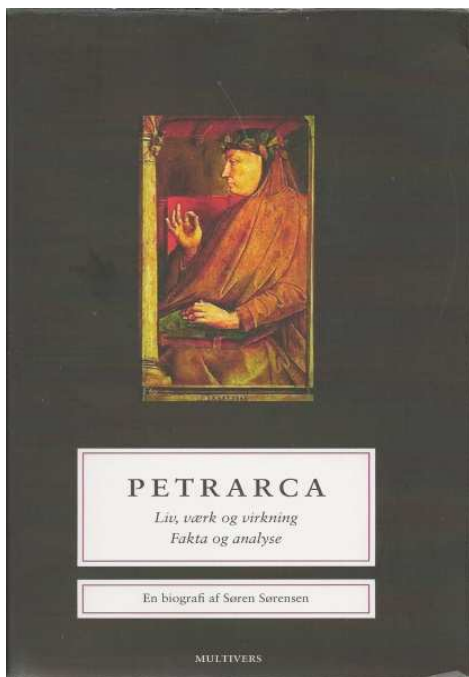

*Francesco Petrarca med laurbærkrans
Søren fecit.*

for Petrarca oplevede i Frankrig i disse årtier, måtte man vente at finde spor af den hos Bellman. Forventningen holder; det ses ikke i Fredmandigtningen, men i andre dele af det store forfatterskab.

I 1781 skrev, redigerede og udgav Bellman et humoristisk ugeblad hvori han demonstrerede sin beherskelse af prosaens form, og nr. 6 af dette Hwad Behagas indledes med en anekdote om grevinden af Vacluse og hendes sognepræst, således lydende: De som har læst Hübners geographie, Svenska Post-Tidningarna og andre lærde mænds værker, har uden tvivl hørt tale om Avignon. Ikke langt herfra ligger et sogn som kaldes Vacluse, bekendt for sin kilde som er blevet besunget af den navnkundige poet Petrarca.

Bellman havde vurderet at hans læsere kunne have nytte af at få præciseret hvor dette Vacluse lå geografisk, derimod

kunne han forudsætte Petrarca bekendt.

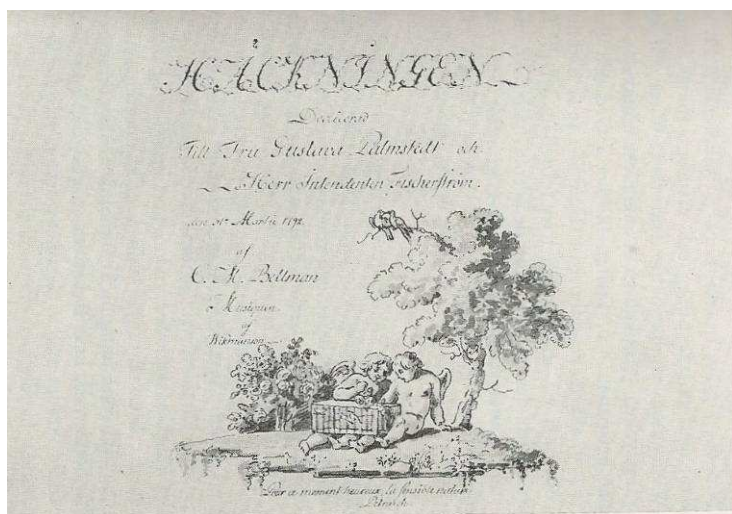
Det var han altså også for Bellman, og selv om man kunne trække linjer mellem naturskildringerne hos de to digtere, så er der ingen ting der indicerer at svenskeren skulle have studeret toscaneren så indgående, for naturbegejstringen lå i tiden. Men at Bellmans bekendtskab med den navnkundige poet gik så langt som til at han kunne citere ham, det bevises af at han anvendte et citat fra en fransk oversættelse af et digt fra Canzoniere som motto for en sangsuite med musik af komponisten Johan Wikmansson (1753-1800): Pour ce mo-

ment heureux, la sensible nature og med digterens navn angivet som Pétrarch, halvt fransk, halvt engelsk (note).

Det er ikke lykkedes nogen Bellmanforsker at identificere citatet, men man ser at det er franske aleksandriner. Derimod synes det åbenbart at Bellman har hentet motivet med at den forelskede øjne tager skade af at betragte en Camillas englepragt fra Canzoniere, tydeligst i Ballade XIV I stakkels øjne, nu jeg ser I kører/ omkring det skønne ansigt som forblinder.

Digtsuiten skrev Bellman til en dame fra det internationalt orienterede kunstmiljø i Stockholm; her var de ledende musikere italienere, og hoffet hvor Bellman var en kær gæst, var frankofilt. Det ville være usandsynligt om ikke Rousseaus citater i La Nouvelle Héloïse eller Levisques' oversættelser af Petrarca er blevet læst op i Hagapavillonen eller på Drottningholm.

N: Digtet Häckningen fra Dikter till enskilda IV St.U. Stockholm 1964 p. 114.

Selskabet gør opmærksom på årsmødet onsdag den 4. februar 2015 kl. 17

Med generalforsamling efter vedtægterne og andet på Sveriges Ambassade, Sankt Annæ Plads 15, København K. På dagsordenen til generalforsamlingen er der et punkt 8: *forslag fra andre medlemmer* (nemlig andre end styrelsens). Formanden beder sådanne medlemmer om at indsende sådanne forslag inden 2. januar 2015. Selskabet gør også opmærksom på at der er valg til styrelsen i henhold til vedtægterne, af mindst 5 og højst 9 medlemmer plus 2 suppleanter. Der er brug for én med interesse for regnskab og bogføring til kassemester, der er brug for nogle med engagement i sagen, det litterære og litteraturhistoriske, musikken, billedkunsten, kortere sagt opfyldelsen af Selskabets formål: at udbrede kendskabet til Carl Michael Bellman og hans danske disciple.

EFTERLYSNING!

Af hænder og hoveder.

Ikke i løs vægt, men gerne nagelfast placeret på entusiastiske medlemmers korpus til brug for både dette og hint, fra tid til anden. Som det er medlemmerne bekendt, har styrelsen løbende engageret sig i forskellige projekter af litterær, billedmæssig og dramatisk karakter. Ud ad til er ikke mindst den årligt tilbagevendende Bellmandag på Sophienholm med til at gøre selskabets eksistens kendt i bredere kredse. Alle disse gøremål kræver fra tid til anden flere hænder og hoveder end styrelsen råder over i det daglige.

DERFOR: VI HAR BRUG FOR DIN ARBEJDSKRAFT
bare en gang imellem.

Vi efterlyser medlemmer der besidder allehånde kompetencer, og/eller indsigt i/ interesse for de projekter der over tid løber af stabelen. Vi er på det rene med at net-op tid er en mangelvare også for vore medlemmer, men vi vil gerne opfordre dem som har lyst till at bidrage med viden og lidt tid til konkrete projekter. Vi skal derfor anmode vore medlemmer om at tilskrive formanden med de kompetencer og den tid de kan stille til rådighed i ny og næ. Styrelsen vil herefter udarbejde en navne/ kompetenceliste, som arbejdsgrupper såvel i som uden for styrelsen kan trække på efter nærmere aftale. Vi håber at der bliver plads til alle og takker på forhånd for et stormende antal tilmeldinger.

Med venlig hilsen
Styrelsen

CARL LARSSON

DET GODE LIV

25. september 2014 – 8. februar 2015

Ordrupgård har om udstillingen skrevet: *Buttede barnekinder, glade farver og hjemlig hygge. Carl Larsson er kendt og elsket for sine idylliske skildringer af familiens liv på gården i Sverige. Mesterlige akvareller, hvor skønhed og hverdag går hånd i hånd. Med udstillingen Carl Larsson. Det gode liv fortæller vi historien om maleren, der åbnede sit hjem via kunsten og skabte et nordisk livsstilsideal, som stadig gælder den dag i dag.*

Carl Larsson, en af de største kunstnere i Norden, var en suveræn akvarelmaler, mesterlig monumentalkunstner og dreven illustratør og portrætmaler.

Som det fremgår, er der endnu ca. 2 måneder af udstillingen. Derimod vil man være nødt til at tage til Stockholm dersom man vil opleve Carl Larsson som Bellman-fremstiller, nemlig til Nationalmuseum.

I trappehallen ser man da billedhuggeren Sergel i færd med at hugge på skulpturen af Amor og Psyke og i baggrunden sidder Bellman med en noget forstørret cister og spiller; han er nem at genkende på parykken og den røde vest. Johan Stenström skriver i bogen *Bellman levde på 1800-talet at Bellmans placering i Nationalmuseums vid sidan av kungar, drottningar, slottsarkitekter och tidernas främsta svenska konstnärer*

Carl Larsson: Bellman i Sergels atelier

bekräftar hans enastående ställning som nationalskald och den främste diktaren i sin tid.

Ved et par lejligheder opfordrede Bonnier Carl Larsson til at illustrere Fredmans epistlar og Fredmans Sånger, men det blev ikke til mere end et par enkelte fantasier.

Lavering av Pehr Hilleström. S.S.M.

Indhold:

Leder

Julehilsen

Hvordan mødte man Bellman? En
enquête

Også du, onkel Sophus!

Fredmandagen på KUA

Bellman og Petrarca

Årsmødet 4. feb. 2015 Indbydelse

Efterlysning!

Carl Larsson: *Det gode liv*

C. M. Bellman: 275 år 4. februar

Køb selskabets cd'er, dvd'er og bøger til julegaver.
Se nedenfor!

Illustrationer: overvejende samtidige til
Fredmandagens foredrag om herregårde
i Bellmans liv af kunstnere i Bellmans
omgangskreds.

SALG AF BØGER:

Skrifter udgivet af SBiD: Alle gratis for
medlemmer så længe oplag haves:

Jens Kr. Andersen: Bellman og de danske
guldalderdigtere

Søren Sørensen: Danske Bellmaniana

Torben Krogh m.fl.: Bellman og Danmark

M.Brøndsted: Nyere Bellman-studier m.m.

Bellman i Billed og Digt 2011 348 kr.

Lars Huldén & Jennie Nell: Carl Michael

Bellmans liv og værk

Hans Lundsteen: C. M. Bellmans salmer

Salg af CD og DVD

Erik Harbo m.fl.: Bellman i Kbh. Bymuseums

Havesal (udg. 2012) dvd specialpris 80 kr.

Nis Bank-Mikkelsen & Bellmaniakvartetten

Selskabet Bellman i Danmark

Formand: forfatteren Søren Sørensen

Næstformand: lektor, mag. art. Per Olsen

Sekretær: provst Hans Lundsteen

Kassemester: Alex Pedersen

Styrelsesmedlemmerne

Skuespilleren Jarl Forsman

Viceskoleinspektør Fritz Haack

Operasanger Erik Harbo

Cand.pæd.psyk. Eva Holbek

Bioanalytiker Dorte Koksang Jepsen

Gymnasielærer, mag. art. Randi Larsen

Billedhuggeren Karen Nordentoft

Tilknyttet styrelsen

Advokat Claus Arup

Ambassadesekretær Niklas Eriksson

Skuespilleren Nis Bank-Mikkelsen

Udgiver: Selskabet Bellman i Danmark,

adr.: c/o Ellekrogen 28, 2950 Vedbæk

www.bellman.dk

Redaktion: Fritz Haack, Hans Lundsteen,
Søren Sørensen (ansv.)

Layout og tryk: Erik Harbo

Redaktionsudvalg: Selskabets styrelse

*Eftertryk er velkomne mod kildeangivelse
og honorar efter aftale*

(17 numre) 100 kr.

Erik Harbo: Bellman om kroer, kvinder og Karon
s båd (17 numre) 80 kr.

Bengt Ole Lindberg: Balladen om Ulla 80 kr.

Andre bøger:

Beiträge zu Bellman, Heft 1: 2001 50 kr.

I. Simonsson: Bellmans värld – 100 kr.

Søren Sørensen: Skoel bette pieger 50 kr.

Søren Sørensen: Sophienholmsonetter 30 kr.

Medlemspriser. Forsendelsesomkostninger
betales af medlemmet.

Henvendelse til Ole Simonsen,

Bringetoften 33 3500 Værløse tlf. 4497 6059

olesim@post.tele.dk